

Rikostaustaote

Vuonna 2014 voimaan tullut laki ([148/2014](#)) mahdollistaa vapaaehtoistoiminnan järjestäjälle vapaaehtoisten rikostaustan selvittämisen. Laki ei velvoita vapaaehtoistoiminnan järjestäjää.

Vapaaehtoisen rikostausta voidaan selvittää, jos kysymyksessä on tehtävä, johon kuuluu:

1. säännöllisesti ja olennaisesti alaikäisen opetusta, ohjausta, hoitoa, huolenpitoa tai muuta yhdessäoloa alaikäisen kanssa
2. henkilökohtainen vuorovaikutus alaikäisen kanssa
3. tehtävän hoitaminen yksin tai sellaisissa olosuhteissa, joissa alaikäisen henkilökohtaista koskemattomuutta ei voida turvata siitä huolimatta, että toiminnan järjestäjällä on käytössä toimintaa koskeva ohje tai tietty menettelytapa, jolla pyritään turvaamaan lasten henkilökohtainen koskemattomuus.

Rikostaustaotteessa näkyy lapseen kohdistuvat rikokset, seksuaalirikokset, väkivaltarikokset, vaapauteen kohdistuvat rikokset, huumausainerikokset sekä toisessa EU-jäsenvaltiossa asetettu kielto työskennellä tai muuten toimia alaikäisten parissa, jos tällainen tieto on Oikeusrekisterikeskuksen tiedossa.

Päästökseen rikostaustan tarkistamismenettelyyn piiriin, tulee vapaaehtoistoiminnan järjestäjällä olla ohjeistus alaikäisten henkilökohtaista koskemattomuutta turvaaviksi toimiksi (kts. [toimintaohjeen laatiminen](#)).

Ote on maksullinen. Toiminnanjärjestäjä hakee kerralla yhden tai useamman vapaaehtoisen rikosrekisteriotetta kirjallisesti Oikeusrekisterikeskuksesta. Otteen hakemiseen tarvitaan aina vapaaehtoisen oma suostumus.

Otteen voi tarkistaa ainoastaan toiminnanjärjestäjän puolesta nimetty henkilö, joka on päättämässä tehtävän antamisesta vapaaehtoiselle. Vapaaehtoisen henkilötietoihin tehdään merkintä ainoastaan otteen tarkistamisesta. Tieto kirjataan myös HAKAan. Otteen tarkastaja on vaitiolovelvollinen.

Rikostaustaotteelle ei ole laissa määritetty voimassaoloaikaa, mutta ohjeena on, ettei sen tulisi olla kuutta kuukautta vanhempi.

Lisätietoa:

<https://www.oikeusrekisterikeskus.fi/fi/index/palvelut/rikosrekisteriote/vapaaehtoisenrikostaustaote.html>

Turvallisuusselvitys

Turvallisuusselvitysten ([726/2014](#)) tarkoituksena on suojella Suomen turvallisuutta. Pääsääntöisesti kaikki suomalaiset turvallisuusselvitykset tekee Suojelupoliisi.

Henkilöturvallisuusselvityksessä tarkastellaan ihmisen taustoja, jotta hänen luotettavuutensa voidaan varmistaa. Selvityksen hakijana on tavallisesti työnantaja tai toimeksiantotehtävän antaja. Turvallisuusselvitykseen tarvitaan aina ihmisen oma suostumus.

Turvallisuusselvityksiä laaditaan vain tehtäviin, jotka on määritelty turvallisuusselvityslaisissa. Selvitys tehdään tehtävissä, joissa edellytetään erityistä luotettavuutta (esim. ministeriöiden, virastojen, turvallisuusviranomaisten (esim. poliisi), suurten vientiyriytysten sekä kriittiseen infrastruktuuriin liittyvien yritysten henkilöstöltä).

Pelastuslaitokset voivat pyytää perusmuotoisen turvallisuusselvityksen henkilöistä, jotka vastaavat varautumistietojen käsittelystä tai toimivat viranomaisten tietojärjestelmien pääkäyttäjinä. Lisäksi voidaan pyytää suppea turvallisuusselvitys muista työntekijöistä.

Turvallisuusselvityksen laajuus:

- Suppea selvitys voidaan laatia esimerkiksi ihmisestä, joka työtehtävissään pääsee turvallisuuden kannalta merkittävään tilaan, käsittelee ydin- tai räjähdysaineita tai siirtää merkittäviä omaisuuseriä.
- Perusmuotoinen selvitys voidaan tehdä esimerkiksi ihmisestä, joka voisi työtehtävissään merkittävästi vaarantaa valtion turvallisuuden. Tällaisia tehtäviä voivat olla vaikkapa kriittisten tietojärjestelmien pääkäyttäjän tehtävät, valtion tai puolustushallinnon työt, ilmailualan tehtävät tai erilaiset varautumiseen liittyvät tehtävät.
- Laaja selvitys voidaan tehdä esimerkiksi silloin, kun työntekijä käsittelee työtehtävissään salaisia tai erittäin salaisia tietoja useammin kuin satunnaisesti.

Turvallisuusselvitys sisältää rikostaustaotteen.

Turvallisuusselvitys on voimassa toistaiseksi, kuitenkin korkeintaan viisi vuotta.

Lisätietoa:

<https://www.supo.fi/turvallisuusselvitykset>